

Na temelju članka 82. stavka 4. Zakona o veterinarstvu ("Službene novine Federacije BiH", broj 46/00), federalni ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva donosi

PRAVILNIK

O UVJETIMA U POGLEDU PROSTORA, KADRA I VETERINARSKO-TEHNIČKE OPREME ZA OSNIVANJE VETERINARSKIH ORGANIZACIJA I VETERINARSKIH USTANOVA

I - OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim pravilnikom se propisuju uvjeti glede uređenja objekata, prostora, opreme i stručnih djelatnika, kojima za obnašanje veterinarske djelatnosti moraju udovoljavati javne i privatne veterinarske stanice, veterinarska služba, klinike, veterinarski institut Federacije i veterinarski zavodi kantona.

U cilju osiguranja zdravstvene zaštite životinja na svakom epizootiološkom području ili dijelu epizootiološkog područja moraju se utemeljiti veterinarske stanice, veterinarske ustanove, veterinarske službe kako bi se mogle provoditi mjere veterinarskog javnog zdravstva.

II - VETERINARSKI I HIGIJENSKO-TEHNIČKI UVJETI KOJE MORAJU ISPUNJAVATI OBJEKTI U POGLEDU PROSTORA I OPREME

a) Objekti

Članak 2.

Veterinarska stanica mora imati poslovni objekt sa odgovarajućim prostorijama za veterinarsku ambulantu za obavljanje poslova zdravstvene zaštite životinja, prostorije za obavljanje administrativno-stručnih poslova i sanitarne prostorije.

Članak 3.

Prilazni putevi do poslovnog objekta veterinarske stanice (u daljnjem tekstu: objekat) i putevi u krugu objekta moraju biti dovoljne širine i od čvrstog materijala, pogodnog za čišćenje i pranje.

Za održavanje čistoće puteva i staza, u krugu objekta mora biti postavljen odgovarajući broj hidranata.

Ako u krugu objekta nema vodovoda, moraju se osigurati druga sredstva i naprave za održavanje čistoće puteva i staza.

Članak 4.

Krug objekta mora biti ograđen prikladnom ogradom sa ulaznim vratima koja onemogućavaju nekontrolirani pristup osoba i životinja. Sve slobodne površine kruga objekta koje nisu pokrivena čvrstim materijalom, moraju biti pod uredno održavanim zelenilom.

Uz puteve i staze u krugu mora biti postavljen potreban broj posuda za otpatke.

U krugu objekta mora biti izgrađeno nepropusno i zatvoreno đubrište ili smješten kontejner.

Članak 5.

Objekat mora imati odgovarajuću kanalizaciju.

Otpadne vode i fekalije moraju se ulijevati u javnu kanalizaciju ili odgovarajuću septičku jamu.

Otpadne vode mogu se slijevati u prirodni recipijent samo u slučaju da su obrađene kroz sustav pročišćavanja i dezinfekcije, ako posebnim propisima nije drugačije određeno.

Oborinske vode mogu se ulijevati u kanalizaciju ili prirodni recipijent bez pročišćavanja.

Članak 6.

Objekat mora biti priključen na javnu vodovodnu mrežu ili raspolagati vlastitim vodoopskrbnim izvorom s pripadajućim uređajem za redovitu opskrbu tekućom vodom.

Članak 7.

Objekat mora raspolagati odvojenim sanitarnim čvorom za uposlene s jednim ili po potrebi dva zahoda za osoblje različitog spola. U pretprostoru zahoda mora se postaviti uređaj za pranje, brisanje ili sušenje ruku.

Za stručno osoblje veterinarske stanice mora se osigurati tuš- kabina ili kupaonica sa toplom vodom i pripadajućim sanitarijama.

Članak 8.

Objekat mora biti priključen na telefonsku mrežu i raspolagati sa odgovarajućim uređajima za automatski prijam poziva i dojava potrebnih intervencija te raspolagati s potrebnim brojem telefonskih aparata.

Članak 9.

Veterinarske stanice moraju imati zaseban ulaz vidljivo odvojen od stambenog dijela i vidljivo odvojene prostore ambulante.

Iznad ulaznih vrata objekta mora biti vidljivo istaknut naziv organizacije, a na ulaznim vratima mora biti zvono i obavijest o radnom vremenu i dežurstvu.

b) Prostor

Članak 10.

Veterinarska ambulanta mora imati:

1. prostoriju za pregled, liječenje i umjetno osjemenjavanje životinja;
  - prostor za osnovne laboratorijske pretrage;
  - prostor za čišćenje, pranje i sterilizaciju instrumenata i drugog pribora i pomagala;
2. prostoriju za držanje lijekova i drugog sanitetskog materijala;
3. prostoriju za veterinarske djelatnike:
  - prostor za izdavanje uvjerenja o zdravstvenom stanju životinja, vođenje protokola i dr.;
4. čekaonicu za stranke i životinje;
5. prostoriju ili ograđeni prostor za izolaciju životinja;
6. prostor za garderobu;
7. sanitarni čvor za djelatnike;

8. sanitarni čvor za stranke;
9. ostale prostorije i prostore sukladno sa namjenom i registracijom.

Raspored prostorija, prostora i putevi komunikacije između pojedinih radnih i sanitarnih prostorija unutar objekta za obavljanje zdravstvene zaštite životinja i veterinarske djelatnosti, moraju odgovarati logičnom slijedu rada svih poslova i pravaca kretanja u pružanju zdravstvenih usluga te time osigurati nesmetani rad, sigurnost i kretanje stručnog osoblja i stranaka, kao i zaštitu od neovlaštenog ulaza u službene i radne prostorije.

Ako su prostorije iz stavka I. ovog članka u okviru stambene zgrade, ulaz u poslovne prostorije i prostore treba biti odvojen.

Prostor za osnovne laboratorijske pretrage, prostor za čišćenje, pranje i sterilizaciju instrumenata mogu se urediti u jednoj ili više posebnih prostorija.

Namjena pojedinih prostorija mora biti vidljivo označena na ulaznim vratima prostorije.

Članak 11.

Pod i zidovi do stropa u svim djelovima objekta i pomoćnim prostorijama, osim administrativnog prostora, moraju biti urađeni od materijala koji se lako pere i dezinficira.

Prostori moraju u ovisnosti od vrste životinja, biti primjereni veličini životinja, svijetli, zračni i suhi te primjereno temperirani.

Svi radni prostori moraju biti osvijetljeni dnevnom ili umjetnom svjetlošću (na mjestu pregleda životinja, materijala i sl. 550 luxa, u drugim radnim prostorijama 300 luxa, u pomoćnim 110 luxa).

Prostori i druge površine, moraju imati odgovarajuću kanalizaciju, a otpadne vode i fekalije moraju se ulijevati u javnu kanalizaciju ili odgovarajuću septičku jamu. Otpadne vode mogu se slijevati u prirodni recipijent samo u slučaju da su obrađene kroz sustav pročišćavanja i dezinfekcije ako posebnim propisima nije drukčije određeno.

Prostor za izolaciju zaraženih životinja i životinja za koje se sumnja da su zaražene, mora biti lociran u blizini ambulante i ureden tako, da su životinje razdvojene, da se može prati i dezinficirati i da je onemogućeno širenje zaraznih bolesti.

c) Oprema

Članak 12.

Svi prostori moraju biti opremljeni odgovarajućom opremom ovisno od njihove namjene i ona mora biti od takvog materijala da se može prati i dezinficirati.

Oprema u radnim prostorima, u kojim se radi sa zaraznim materijalom mora biti tako uređena da ne postoji opasnost po zdravlje i živote djelatnika i da je onemogućeno raznošenje uzročnika zaraznih bolesti i po zdravlje škodljivog materijala.

Na radnom mjestu za rad sa kemikalijama radne površine moraju biti od materijala otpornog na kemikalije.

U blizini svih radnih mjesta, izuzev administrativnog dijela, mora biti umivaonik s priključkom hladne i tople vode i priborom za umivanje.

U veterinarskoj stanici moraju na vidljivom mjestu biti postavljeni ormarići za hitnu pomoć i oprema za osobnu zaštitu.

Oprema u prostoru za veterinarske djelatnike mora biti usklađena s brojem uposlenih veterinarskih djelatnika i mora sadržati pribor za vođenje veterinarske dokumentacije i njeno arhiviranje.

Oprema u čekaonici za stranke mora biti prilagođena vrsti i obujmu pacijenata te mora imati potreban broj stolica i vješalica. U čekaonici moraju biti podovi i zidovi do visine 1,5 metra od takvog materijala koji omogućuje pranje i dezinficiranje.

Članak 13.

U prostoriji za pregled, liječenje i umjetno osjemenjivanje mora se nalaziti sljedeća oprema i uređaji:

1. stojnica za pregled velikih životinja;
2. sto za pregled malih životinja izrađen od materijala koji se lako pere;
3. sto za pribor i instrumente;
4. ormarići za instrumente;
5. ormarić za priručne lijekove i slična sredstva;
6. pribor za obaranje velikih životinja i fiksiranje velikih i malih životinja;
7. sto i stolica za veterinara;
8. vješalica za kratkotrajno odlaganje zaštitne odjeće;
9. lavabo sa toplom i hladnom vodom i opremom za pranje i dezinfekciju ruku;
10. kante za otpatke sa nožnim otvaranjem.

Članak 14.

Prostor za osnovne laboratorijske pretrage mora imati sljedeću opremu i uređaje:

1. radni sto odgovarajuće veličine izrađen od materijala koji se lako pere;
2. odgovarajuću posudu za pranje, spojenu na sustav za odvod otpadnih voda, iznad koje se nalazi dovod hladne i tople vode temperature najmanje 90°C;
3. odgovarajući uređaji i pribor za vršenje osnovnih laboratorijskih pretraga;
4. odgovarajući ormarići za sterilni i drugi materijal;
5. vješalica za kratkotrajno odlaganje zaštitne odjeće.

Članak 15.

U prostoru za čišćenje, pranje i sterilizaciju mora se nalaziti sljedeća oprema i uređaji:

1. radni sto odgovarajuće veličine izrađen od materijala koji se lako pere;
2. odgovarajuća posuda za pranje, spojena na sustav za odvod otpadnih voda, iznad koje se nalazi dovod hladne i tople vode temperature najmanje 90°C;
3. suhi i vlažni sterilizator;
4. odgovarajući ormarić za sterilni materijal;

5. vješalica za kratkotrajno odlaganje zaštitne odjeće;
6. kanta za otpatke sa nožnim otvaranjem.

Članak 16.

U prostoriji za držanje lijekova i drugog sanitetskog materijala mora se nalaziti:

1. odgovarajući broj ormara za držanje lijekova i drugog sanitetskog materijala;
2. rashladni uređaj za čuvanje lijekova i drugog sličnog materijala od 0 do +4°C;
3. rashladni uređaj za duboko smrzavanje za čuvanje materijala do -18°C;
4. prenosivi rashladni uređaj za terensko čuvanje lijekova, uzoraka i drugog materijala;
5. zidni termometar za kontrolu temperature u prostoriji;
6. ventilator.

Članak 17.

Prostorija za veterinarske djelatnike mora biti odgovarajuće veličine ovisno od broja uposlenih sa odgovarajućim brojem radnih stolova i ormara za službene evidencije i slično.

Ako u ambulanti ne postoji posebna prostorija za garderobu, u prostoriji za veterinarske djelatnike mora biti za svakog veterinara poseban garderobni ormar za odlaganje odjeće i obuće.

Članak 18.

Čekaonica za stranke i životinje mora imati dovoljan broj stolica za stranke i vješalica za garderobu.

Članak 19.

Samostalna veterinarska praksa s obzirom na obujam i vrstu poslova za koje je registrirana mora u pogledu objekta, prostorija i opreme udovoljavati uvjetima propisanim u čl. 2. do 18. ovog pravilnika.

Članak 20.

Veterinarska služba u objektima za uzgoj životinja i stočarsku proizvodnju, s obzirom na veličinu, namjenu proizvodnje i vrstu životinja, mora imati najmanje:

1. prostor za pregled, liječenje i umjetno osjemenjivanje životinja;
2. prostor za obavljanje osnovnih laboratorijskih pretraga;
3. prostor za čišćenje, pranje i sterilizaciju;
4. prostoriju za držanje lijekova i drugog sanitetskog materijala;
5. prostoriju za veterinarske djelatnike;
6. poseban sanitarni čvor za veterinarske djelatnike.

Prostor za obavljanje osnovnih laboratorijskih pretraga i prostor za čišćenje, pranje i sterilizaciju instrumenata može se urediti u jednoj ili više prostorija odgovarajuće veličine.

Članak 21.

Veterinarska služba mora biti funkcionalno i prostorno odvojena od ostalih objekata tako da kroz njen poslovni i radni prostor prolaze samo osobe koje tu obavljaju djelatnost.

Članak 22.

Veterinarska klinika mora imati poslovni objekat s prostorijama, opremom, uređajima i instrumentarijem za obavljanje zdravstvene zaštite životinja te za smještaj i njegu životinja tijekom liječenja, primjeren vrsti životinja koje su predmet stacionarne zdravstvene zaštite.

Administrativno-stručni, knjigovodstveno-računovodstveni, pomoćni i njima slični poslovi ili samo pojedini od ovih poslova, mogu se obavljati i izvan poslovnog objekta veterinarske klinike ili povjeravanjem istih poslova drugim mjerodavnim pravnim osobama za vođenje knjigovodstveno-financijskog poslovanja.

Veterinarska klinika mora raspolagati sa telefonskim priključkom i odgovarajućim brojem telefonskih aparata.

Veterinarska klinika mora biti vidljivo označena natpisnom pločom sa punim nazivom, adresom i telefonskim brojem.

Članak 23.

Veterinarska klinika mora, ovisno o namjeni, u pogledu uređenja kruga, uklanjanja otpadnih animalnih materija i otpada te otpadnih i oborinskih voda, udovoljavati uvjetima iz čl. 3., 4., i 5. ovog pravilnika.

Vodoopskrba i sanitarni čvor veterinarske klinike moraju udovoljavati uvjetima iz čl. 6. i 7. ovog pravilnika.

Članak 24.

Veterinarska klinika mora raspolagati sa slijedećim prostorijama:

1. opremljenim prostorom za stranke i životinje sa čekaonicom;
2. ambulantnim prostorom za pregled životinja;
3. ambulantnim prostorom za pregled životinja za koje se sumnja da su zaražene;
4. kliničkim laboratorijem;
5. operacijskom salom za male ili za velike životinje;
6. prostorom za sterilizaciju pribora i instrumenata;
7. prostorom za čišćenje i pranje;
8. prostorijom za držanje lijekova, kemikalija, staklene ambalaže i drugog pribora;
9. prostorom za izolaciju;
10. stacionarom;
11. prostorom za rad u popodnevnim satima i noćno dežurstvo;
12. prostorom za veterinarske djelatnike sa knjižnicom;
13. prostorom za pomoćno i tehničko osoblje;

14. prostorom za arhivski materijal i administrativno osoblje;
15. garderobom i sanitarnim čvorom;
16. uređenim prostorom za odlaganje otpada i smeća.

Članak 25.

U okviru veterinarske klinike mogu djelovati posebne specijalističke ambulante koje moraju imati sljedeće prostore i opremu:

1. za zarazne bolesti:

- prostor za pregled životinja sa odvojenim ulazom i opremu za uzimanje uzoraka;
- laboratorij ili ugovor s mjerodavnim laboratorijem za dijagnostiku zaraznih bolesti;
- prostor za izolaciju;
- instrumentarij, opremu i aparatura za dijagnostiku i terapiju zaraznih bolesti;

2. zubna:

- zubni rtg;
- inhalacijski anestezijski aparat i monitor;
- instrumentarij, opremu i aparaturu za periodon- tologiju, endodontiju, ortodontiju i maksilofacijalnu kirurgiju;

3. oftalmološka:

- prostor za pregled životinja (tamnu komoru) s usmjerenim izvorom svjetlosti;
- direktni i indirektni oftalmoskop, tonometar;
- instrumentarij, opremu i aparaturu za dijagnostiku i terapiju očnih bolesti;
- inhalacijski anestezijski aparat i monitor;
- instrumentarij, opremu i aparaturu za očnu kirurgiju;

4. dermatološka:

- prostor za pregled životinja;
- opremu za uzimanje uzoraka za bakteriološke, mikološke, parazitološke i alergološke pretrage;
- priručni laboratorij ili ugovor s ovlaštenim laboratorijem;
- Woodovu svjetiljku;
- instrumentarij, opremu i aparaturu za dijagnostiku i terapiju kožnih bolesti;

5. ortopedska:

- prostor za pregled životinja;
- rtg;
- instrumentarij, opremu i aparaturu za dijagnostiku i terapiju na području ortopedije;
- prostor za predoperacijsku pripremu;
- aseptičnu operacijsku salu;
- aparat za inhalacijsku narkozu i monitor;
- prostor za postoperativnu njegu;
- instrumentarij, opremu i aparaturu za specijalnu kirurgiju;

6. traumatološka:

- prostor za pregled životinja;
- rtg i ultrazvuk;

- laboratorij ili ugovor s ovlaštenim laboratorijem;
- prostor za intenzivnu terapiju: kaveze za male životinje s grijanjem, dovod medicinskih plinova, monitor; opremu, instrumentarij i aparaturu za terapiju šoka, opremu, instrumentarij i aparaturu za reanimaciju;
- sterilizaciju s autoklavom;
- prostor za predoperacijsku pripremu;
- operacijsku salu;
- inhalacijski anestezijski aparat s kontroliranom ventilacijom i monitor za reguliranje respiratornih i kardiovaskularnih funkcija;
- opremu, instrumentarij i aparaturu za urgentnu kirurgiju;
- stacionar;
- prostor za noćni boravak za osoblje u noćnim dežurama;

7. internistička:

- prostor za pregled životinja;
- laboratorij ili ugovor sa ovlaštenim laboratorijem;
- ultrazvuk, rentgen, EKG, endoskop;
- instrumentarij, opremu i aparaturu za dijagnostiku i terapiju bolesti srca i vaskularnog sistema, probavnog trakta, urogenitalnoga trakta, endokrinih bolesti;
- stacionar;

8. za ginekologiju i porodiljstvo:

- prostor za pregled životinja;
- ultrazvuk;
- instrumentarij, opremu i aparaturu za dijagnostiku gravidnosti i terapiju bolesti iz oblasti ginekologije i porodiljstva;
- instrumentarij, opremu i aparaturu za kirurgiju;
- operacijsku salu;
- prostor za postoperativnu njegu;

9. za ptice, male glodavce, gmizavce ili egzotične životinje:

- prostor za pregled životinja;
- laboratorij ili ugovor sa ovlaštenim laboratorijem;
- instrumentarij, opremu i aparaturu za dijagnostiku i terapiju bolesti ptica, malih glodavaca, gmizavaca ili egzotičnih životinja;
- instrumentarij, opremu i aparaturu za kirurgiju;
- stacionar za ptice, male glodavce, gmizavce ili egzotične životinje prilagođen specifičnim potrebama pojedinačnih životinjskih vrsta.

III - KANTONALNI VETERINARSKI ZAVODI

Članak 26.

Veterinarski zavod mora imati sljedeće prostore:

1. prostor za prijem stranaka;
2. s obzirom na obujam posla i broj uposlenih uredene prostore za djelatnike, za vođenje evidencije, stručnu knjižnicu, prostore za administraciju;
3. sanitarne prostore (kupaonica sa tušem, garderoba s ormarima za radnu odjeću i sanitarni čvor).

Članak 27.

Veterinarski zavod mora imati za obavljanje veterinarske djelatnosti sljedeće odjele:

1. odjel za epizootiologiju;
2. odjel za higijenu živežnih namirnica i vode;
3. odjel za laboratorijsku dijagnostiku;
4. odjel za patomorfološku dijagnostiku;
5. odjel za administraciju i upravu zavoda.

Svaki odjel Veterinarskog zavoda mora imati sljedeće prostore i opremu:

1. Odjel za epizootiologiju:
  - prostor s računarskom opremom za vođenje evidencije o kretanju i stanju zaraznih bolesti.
2. Odjel za higijenu živežnih namirnica i vode:
  - prostor za prijem materijala;
  - laboratorij za ispitivanje namirnica;
  - prostor za čišćenje i pranje i prostor za sterilizaciju;
  - prostor za skladištenje kemikalija;
  - pribor i opremu za veterinarsko-zdravstveni pregled mesa te laboratorijsku opremu za izvođenje propisanih testova i metoda.
3. Odjel za laboratorijsku dijagnostiku:
  - prostor za prijem materijala;
  - laboratorij za bakteriološke i serološke pretrage;
  - laboratorij za parazitološke pretrage;
  - prostor za pranje i čišćenje i prostor za sterilizaciju;
  - prostor za skladištenje kemikalija, podloga i reagensa;
  - prostor i odgovarajuće posude za odlaganje zaraznog materijala.

Laboratoriji moraju imati odgovarajuću opremu, instrumen- tarij te druga pomagala za izvođenje propisanih testova i metoda.

4. Odjel za patomorfološku dijagnostiku:

Objekat za utvrđivanje uzroka uginuća mora biti ograđen, na ulazu mora biti postavljena dez-barijera. Također mora imati sljedeće prostore:

1. salu za sekcije i prostor za prijem lešina, koji moraju biti opremljeni sa rashladnim uređajem i posudama za secirana trupla te sljedeću opremu:
  - pribor za sekciju malih životinja;
  - komplet instrumenata za razudbu životinja;
  - hladnjak za čuvanje patološkog i drugog materijala, namijenjenog za ispitivanje u dijagnostičkom zavodu;
  - dva kompleta rukavica, radnu odjeću samo za rad u sali za sekcije;
  - opremu za sterilizaciju odjeće, obuće, instrumenata i rukavica;
  - laboratorijski ormarić za sekcijski pribor;
  - garderobni ormarić za dnevnu i radnu odjeću;
  - posudu s dezinficijensom na nožni pogon;

- metalni pribor za odlaganje uzoraka;
- 2. prostorija za dezinfekciju i sterilizaciju opreme i pribora;
- 3. prostorija za odlaganje životinjskih otpadaka;
- 4. prostorija za čuvanje sredstava za higijenu i dezinfekciju;
- 5. prostor za odlaganje trupova i ostalog materijala;
- 6. prostor za pripremu rastvora i obavljanje ostalih priprema u vezi sa odredbama veterinarsko-zdravstvene zaštite;
- 7. kupaonicu za osobnu dekontaminaciju;
- 8. ormarić za prvu pomoć,
- 5. Odjel za administraciju i upravu zavoda:
  - prostor i oprema za izvođenje svih administrativnih naloga.

IV - VETERINARSKI INSTITUT FEDERACIJE

Članak 28.

Veterinarski institut Federacije mora imati za obavljanje veterinarske djelatnosti sljedeću strukovnu shemu:

I - Odsjek za dijagnostiku životinjskih zaraznih bolesti

- a) odjel za mikrobiologiju, parazitologiju i imunologiju
1. jedinica za bakteriologiju:
    - laboratorij za bakteriologiju;
    - laboratorij za mastitis;
    - laboratorij za mikobakterije;
    - laboratorij za pripremu podloga;
    - mikološki laboratorij,
  2. jedinica za virologiju:
    - laboratorij za stanične kulture;
    - laboratorij za razmnožavanje virusa i posebno opasne zarazne bolesti;
    - laboratorij za bjesnilo, koji mora biti odvojen od ostalih;
    - laboratorij za pripremu podloga,
  3. jedinica za parazitologiju:
    - helmintološki laboratorij;
    - arahnoentomološki laboratorij;
    - protozoološki laboratorij,
  4. jedinica za imunologiju i pripremu vakcina:
    - laboratorij za monoklonska protitijela;

- imunološki laboratorij;
- laboratorij za pripremu vakcina,

5. jedinica za molekularnu biologiju:

- laboratorij za molekularnu biologiju;
- laboratorij za fizikalnu kemiju,

6. jedinica za hematološke i biokemične pretrage:

- laboratorij za hematološke pretrage;
- laboratorij za biokemijske pretrage,

b) Odjel za patologiju:

1. jedinica za utvrđivanje uzroka uginuća:

- sala za sekcije;
- laboratorij za patohistologiju,

2. jedinica za epidemiologiju i informatiku;

c) odjel za serologiju:

- laboratoriji za serološke pretrage.

II - Odsjek za higijenu živežnih namirnica s bromatologijom:

- bakteriološki laboratorij;
- kemijski laboratorij;
- laboratorij za biološke rezidue.

III - Odsjek za higijenu i patologiju prehrane:

- bakteriološki laboratorij;
- kemijski laboratorij;
- laboratorij za biološke rezidue u stočnoj hrani.

IV - Odsjek za preispitivanje i kontrolu lijekova:

- kemijski laboratorij;
- farmakološki laboratorij;
- toksikološki laboratorij;
- endokrinološki laboratorij.

V - Odsjek za higijenu okoline i DDD:

- laboratorij za olfaktometriju;
- laboratorij za kontrolu učinkovitosti DDD.

VI - Odsjek za reprodukciju i genetiku:

- laboratorij za krvne skupine;
- laboratorij za andrologiju;

- laboratorij za sterilitet;
- laboratorij za embriotransfer.

VII - Odsjek za vanjsku i unutarnju laboratorijsku kontrolu i standardizaciju dijagnostičkih prostora i opreme:

VIII - Odsjek za laboratorijske životinje

IX- Odsjek za prijem uzoraka

X- Knjižnica.

Članak 29.

Za obavljanje djelatnosti, odsjeci, odjeli i jedinice moraju imati sljedeće prostore:

1. Odsjeci:

Svaki odsjek mora imati:

- prostor za prijam stranaka i materijala,
- srazmjerno obujmu rada odgovarajuće prostore za odmor i radne prostore, za vođenje evidencije, stručnu knjižnicu te prostore za administraciju.

2. Odjeli:

Odjeli moraju biti međusobno odvojeni.

Odjel za patologiju mora biti ograđen, na ulazu mora imati dez-barijeru. Također, mora imati sljedeće prostore:

- prostor za prijam leševa, koji mora imati klima-uređaje i opremljen s posudama za secirana trupla;
- salu za seciranje;
- prostor za dezinfekciju i sterilizaciju opreme i pribora;
- prostor za odlaganje životinjskih otpadaka;
- prostor za držanje opreme za dezinfekciju;
- plato za dezinfekciju vozila.

Prostori moraju biti razdvojeni na čisti i nečisti dio s prelazom u sanitarni dio.

3. Jedinice:

Svaka jedinica mora imati s obzirom na vrstu i broj uposlenih odgovarajuće:

- sanitarne prostore (kupaonice sa tušem, garderobu sa ormarima za dnevnu i radnu odjeću i sanitarni čvor) razdvojene na čisti i nečisti dio na način, kojim se onemogućava prenošenje zaraznog materijala;
- prostor za pranje, čišćenje i sterilizaciju;
- prostor za pripremu materijala;
- prostore za skladištenje kemikalija, podloga i reagenasa;
- prostore za obavljanje pomoćnih djelatnosti.

Članak 30.

Laboratoriji moraju ispunjavati sljedeće uvjete:

- svaki laboratorij mora biti opremljen za izvođenje propisanih testova i metoda s njegovog područja rada sukladno sa načelima dobre laboratorijske prakse (GLP) i potrebne akreditacije;
- u laboratorijima mora biti ugrađeno dodatno provjetra- vanje (digestori);
- laboratorij za bjesnilo i posebne nervne zarazne bolesti mora biti odvojen od ostalih, ureden i opremljen na takav način da se onemogući prijenos zaraznih agenasa.

Članak 31.

Laboratoriji, jedinice i odjeli moraju biti međusobno umreženi računarskom mrežom, a nadalje uvezani sa odsjekom za centralni prijem uzoraka i materijala.

V - KADROVI I NJIHOVA STRUČNA OSPOSOBLJENOST

Članak 32.

1. Veterinarska stanica mora imati uposlene sljedeće kadrove:

- 1 rukovoditelj: doktor veterinarske medicine s najmanje 3 godine radnog iskustva;
- 1 doktora veterinarske medicine;
- 1 veterinarskog tehničara.

2. Samostalna veterinarska praksa mora imati uposlenog:

- 1 doktora veterinarske medicine.

3. Veterinarska klinika mora imati najmanje uposlene sljedeće kadrove:

- 1 rukovoditelj: doktor veterinarske medicine s najmanje 3 godine radnog iskustva -specijalizacijom ili magisterijem s područja zdravstvene zaštite životinja;
- po jednog specijalistu za svaku djelatnost, za koju se klinika verificira;
- veterinarske tehničare;
- 2 pomoćna radnika sa završenim tečajem o osnovnom znanju o zaraznim bolestima životinja.

4. Veterinarski zavod mora imati uposlene sljedeće kadrove:

- rukovoditelj zavoda: magistra ili specijalistu iz oblasti djelovanja zavoda s najmanje 5 godina radnog iskustva;
- rukovoditelj jedinice: magistar ili specijalista vete- rinarske medicine s najmanje 3 godine radnog iskustva;
- rukovoditelj odjela zavoda: magistra ili specijalistu iz oblasti rada odjela s najmanje 3 godine radnog iskustva;
- veterinarske djelatnike: doktore veterinarske medicine.

5. Veterinarski institut Federacije mora imati uposlene sljedeće kadrove:

- direktor instituta: doktor veterinarskih znanosti s 10 godina radnog iskustva;
- rukovoditelj odsjeka: doktor, veterinarskih znanosti iz oblasti djelatnosti odsjeka s 10 godina radnog iskustva;
- rukovoditelj odjela: doktor veterinarskih znanosti iz oblasti djelatnosti odjela i 10 godina radnog iskustva;
- rukovoditelj jedinice: doktor veterinarskih znanosti iz oblasti djelatnosti jedinice i 5 godina radnog iskustva;
- rukovoditelj laboratorija: magistar ili specijalista iz oblasti djelatnosti laboratorija i 3 godine radnog iskustva;
- veterinarske stručne djelatnike: doktore veterinarske medicine;
- tehničke suradnike: s V., VI. i VII. stupnjem izobraz- be.

Članak 33.

Samostalan rad u veterinarskim organizacijama mogu obavljati doktori veterinarske medicine, koji su položili stručni ispit.

Rutinske parazitološke pretrage mogu obavljati veterinarski tehničari ili medicinski laboranti, koji su obavili šestomjesečnu praksu iz parazitologije.

VI - NAČIN I POSTUPAK REGISTRACIJE VETERINARSKIH ORGANIZACIJA I USTANOVA TE NAČIN I ROKOVI NJIHOVOG PRIJAVLJIVANJA

Članak 34.

Za registraciju veterinarskih organizacija i ustanova iz ovog pravilnika potrebno je da ispunjavaju propisane organizacijske, stručne i higijensko-tehničke uvjete u pogledu prostora i opreme te kadrova.

Članak 35.

Veterinarske organizacije i ustanove moraju podnijeti zahtjev za registraciju Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljnjem tekstu: Federalno ministarstvo), a nakon formiranja Federalne veterinarske komore i mjerodavnom tijelu komore, sljedeću dokumentaciju:

1. Veterinarske stanice, samostalna veterinarska praksa i veterinarska služba:
  - ispis iz sudskog registra;
  - uporabnu dozvolu za objekt sa skicom tlocrta;
  - sistemizaciju i raspodjelu (ime i prezime, izobrazba, radno iskustvo) radnih mjesta;
2. Veterinarski zavodi i Veterinarski institut Federacije:
  - uporabnu dozvolu za objekt sa skicom tlocrta;
  - sistemizaciju i raspodjelu (ime i prezime; izobrazba, radno iskustvo) radnih mjesta;
  - akreditacijsku listu.

Veterinarske organizacije, koje za objekt, izgrađen na osnovu građevinske dozvole, izdate prije 27.11.1984.g. kao i objekti, izgrađeni prije 1967. godine a nemaju uporabne dozvole, a ispunjavaju sve druge uvjete propisane ovim pravilnikom, može se donijeti odluka na osnovu koje se dozvoljava obavljanje djelatnosti najduže jednu godinu.

Članak 36.

Svakih pet godina Veterinarska organizacija je dužna podnijeti zahtjev Federalnom ministarstvu za obnovu registracije.

Obnova registracije se vrši po istom postupku kao i registracija veterinarske organizacije.

VII - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 37.

U roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovog pravilnika rukovoditelji odsjeka, odjela, jedinica i laboratorija moraju obaviti propisanu specijalizaciju ili dostići propisanu izobrazbu.

Članak 38.

Veterinarske organizacije koje namjeravaju obavljati samostalnu veterinarsku djelatnost, moraju podnijeti zahtjev za registraciju prije početka obavljanja djelatnosti.

Postojeće veterinarske organizacije svoj rad moraju uskladiti sa odredbama ovog pravilnika i podnijeti Federalnom ministar- stvu zahtjev za verifikaciju najkasnije do 31. 12. 2003. godine.

Veterinarski zavodi i Veterinarski institut Federacije BiH svoj rad moraju uskladiti sa odredbama ovog pravilnika u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.

Članak 39.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 01-02-549-1/02
31. siječnja 2003. godine
Sarajevo

Ministar
Behija Hadžihajdarević, v. r.